

קידושין (ג):

איבעיא להו: בנו והוא רבו, מהו לעמוד מפני אביו? ת"ש, דאמר ליה שמואל לרב יהודה: שינא, קום מקמי אבוך. שאני רב יחזקאל, דבעל מעשים הוה, דאפילו מר שמואל נמי קאים מקמיה:

תשובות הגאונים - מוסאפיה (ליק) סימן ב

שישאלתם מהו בעל מעשים. בעל מעשים הוא טוב עין בצדקה ובצרכי צבור ובמדות טובות אע"פ שאינו מופלג בחכמה חייב אדם לנהוג בו כבוד ולעמוד מפניו כרב יחזקאל אביו דרב יהודה שהיה בן תורה כדאמר' מתני ליה רב יחזקאל לרמי בריה הנסקלין כנשרפין וכו' ואע"פ שלא היה מופלג בחכמה היה עומד מפניו מר שמואל. (קידושין לג ב) ואפי' אנשי מעשה שמכניסים אורחים ומהנין ת"ח ומשיאיין בתם לת"ח עליהם הכתוב אומר ולדבקה בו. וחשובים הם כאילו נדבקו בשכינה. וחייב אדם לנהוג בהם כבוד ולעמוד מפניהם כי חכמים הראשונים אע"פ שהיו חכמים גדולים משתבחיין. היו במעשים טובים ובמדות טובות כדאמרין בעלמא (ב"ר פ"ד ב) נהי דבתורה גדול ממני במע"ט מי גדול ממני. ואם ירא חטא חשוב הוא מן המופלג ממנו בחכמה כדאמרין (שבת לא ב) אמינא לך אנא גבר דחיל חטאין ואת אמרת לי בר אוריין דאמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בן שמוע אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים שנא' הן יראת ה' היא חכמה שכן בלשון יוני קורין לאחת הינא. ואפי' לעשירים המנהיגין עצמן ועוסקין בחסדים היו מכבדין רבותינו הראשונים כדגרסינן בעירובין (פו א) רבי מכבד עשירים היה ור' יעקב מכבד חסידים היה שהעולם מתקיים בזכות חסדם.

ר"ן קידושין (דף י"ד ע"א)

... ולפיכך נ"ל שכל שמוחזק צטעל מעשים, ואין ספק צעיינו כרב יחזקאל, עומדין מפניו- שלא לזותה התורה בחכס אלא מפני שהחכמה מציאה לדי מעשים. אלא שלא פרשה תורה צמטעה כמו שפרשה בחכמה, לפי שאין הכשר המעשה גלוי כמו שיתרון הכשר החכמה נראה לכל ...

גיטין (לא):

רב הונא ורב חסדא הוו יתבי, חליף ואויל גניבא עליהו, אמר חד לחבריה: ניקום מקמיה, דבר אוריין הוא, א"ל אידך: מקמי פלגאה ניקום:

פסקי הרי"ז קידושין (פ"א ה"ע ס"ו ל"ז)

תלמיד חכם שהוא צעל מריצות וצעל קינטוריס ועושה מחלוקים עם בני אדם שלא לשם שמים, אין ראוי לעמוד מפניו. ומעשה צשני צני אדם שצער לפניהם חכם, ואמר אחד לחצירו שלא לעמוד מפניו שהיה צעל מחלקאות, כמו שצבואר בסוף פרק כל גט:

בראשית רבה (פרשה מח)

ט אמר עד שלא מלתי היו העוברים והשבים באים אצלי, א"ל הקב"ה עד שלא מלתי היו בני אדם ערלים באים, עכשיו אני ובני פמליא שלי נגלים עליך, הה"ד וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וירא בשכינה וירא במלאכים, א"ר חנינא שמות חדשים עלו מבבל, ריש לקיש אמר אף שמות מלאכים מיכאל רפאל וגבריאל, אמר רבי לוי אחד נדמה לו בדמות סדקי, ואחד נדמה לו בדמות נווטי, ואחד בדמות ערבי, אמר אם רואה אני ששכינה ממתנת עליהם אני יודע שהן בני אדם גדולים, ואם אני רואה אותן חולקים כבוד אלו לאלו אני יודע שהן בני אדם מהוגנין וכיון שראה אותן חולקין כבוד אלו לאלו ידע שהן בני אדם מהוגנין, א"ר אבהו אהל פלן של אבינו אברהם מפולש היה, רבי יודן אמר כהדין דרומילוס, אמר אם אני רואה אותן שהפליגו את דרכם להתקרב דרך כאן אני יודע שהן באים אצלי כיון שראה אותן שהפליגו מיד וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה.

אבות פרק א'

שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים:

אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא הווי כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס [וי"ג: על מנת שלא לקבל פרס] ויהי מורא שמים עליכם:

יוסי בן יעזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם יוסי בן יעזר אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים והווי מתאבק בעפר רגליהם והווי שותה בצמא את דבריהם:

יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה. באשתו אמרו קל וחומר באשת חברו מכאן אמרו חכמים כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנום:

רבן שמעון בן גמליאל אומר על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום שנאמר (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

אבות דרבי נתן א' (פרק ד')

על התורה כיצד הרי הוא אומר כי חסד הפצתי ולא זבח ודעת אלהים מעולות (הושע ו' ו') מכאן לעולה שהיא חביבה מזבחים מפני שהעולה כולה כליל לאישים שנאמר והקטיר הכהן את הכל המזבחה (ויקרא א' ט') ובמקום אחר הוא אומר ויקח שמואל טלה חלב אחד ויעלה עולה כליל לה' (שמואל א' ז' ט'). ותלמוד תורה חביבה לפני המקום מעולות לפי שאם אדם למד תורה יודע דעתו של מקום שנאמר אז תבין יראת ה' ודעת אלקים תמצא (משלי ב' ה'). מכאן לחכם שיושב ודורש בקהל שמעלה עליו הכתוב כאלו הקריב חלב ודם לגבי מזבח:

שני תלמידי חכמים שיושבים ועוסקים בתורה ועברה לפניהם כלה או מטה של אם בידן כדי צרכן אל יבטלו ממשנתן ואם לאו יעמדו וישננו ויקלסו לכלה וילוו למת: מעשה ברבי יהודה בר אלעאי שהיה יושב ושונה לתלמידיו ועברה כלה ואחז בידו כדי צרכו והיה משנין בה עד שעברה הכלה מלפניו: שוב מעשה ברבי יהודה בר אלעאי שהיה יושב ושונה לתלמידיו ועברה כלה לפניו. אמר [להם] מהו זה. אמרו לו כלה שעברה. אמר להם בני עמדו והתעסקו בכלה שכן מצינו בהקב"ה שנתעסק בכלה שנאמר ויבן ה' אלהים את הצלע (בראשית ב' כ"ב) הוא נתעסק בכלה אנו על אחת כמה וכמה. והיכן מצינו שהקב"ה נתעסק בכלה שנאמר ויבן ה' אלהים את הצלע (שם ב' כ"ב) שכן קורין בכרכי הים לקלעיאת בבאיאתה. מכאן שתקנה הקב"ה לחוה וקשטה ככלה והביאה אצל אדם שנאמר ויביאה אל האדם (שם ב' כ"ב). פעם אחת נעשה הקב"ה שושבין לאדם מכאן ואילך אדם קונה שושבין לעצמו שנאמר עצם מעצמי ובשר מבשרי (שם ב' כ"ג). פעם אחת נטלה חוה מאדם מכאן ואילך מקדש אדם את בת חבירו:

מנחות דף צט

אמר ריש לקיש: פעמים שביטולה של תורה זהו יסודה, דכתיב: +שמות ל"ד+ אשר שברת - אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: יישר כחך ששברת.

רש"י

שביטולה של תורה - כגון שמבטל תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה זהו יסודה כלומר מקבל שכר כאילו יושב ומייסדה ועוסק בה שנאמר אשר שברת ולא אמר ליה בלשון כעס שמע מינה הסכימה עמו דעת השכינה כשביטל תורה ושיברן כיון דנתכיון לטובה.

בראשית רבה (ח:ה)

א"ר סימון בשעה שבא הקב"ה לבראת את אדם הראשון, נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים, וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא, ומהם אומרים יברא, ה"ד (תהלים פה) חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו, חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים, ואמת אומר אל יברא שכולו שקרים, צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות, שלום אומר אל יברא דכוליה קטטה, מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ ה"ד (דניאל ח) ותשלך אמת ארצה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבון העולמים מה אתה מבזה תכסיס אלטיכסייה שלך, תעלה אמת מן הארץ, הדא הוא דכתיב (תהלים פה) אמת מארץ תצמח...

משנה פאה פרק א משנה א

אלו דברים שאין להם שיעור הפאה והבכורים והראיון וגמ"ח = וגמילות חסדים = ותלמוד תורה אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא כיבוד אב ואם וגמילות חסדים והבאת שלום בין אדם לחבירו ותלמוד תורה כנגד כולם:

תוספתא מסכת נדרים (ליברמן) פרק ב הלכה ו

דבר אחר גדולה מילה ששקולה כנגד כל המצות שבתורה שנ' הנה דם הברית אשר כרת ה' וגו'

תוספתא מסכת עבודה זרה (צוקרמאנדל) פרק ד הלכה ג

ישרה אדם בארץ ישראל ואפילו בעיר שרובה גוים ולא בחוצה לארץ ואפילו בעיר שכולה ישראל מלמד ששיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה וכל הקבור בארץ ישראל כאיל קבור תחת המזבח:
ספרי זוטא פרק טו
למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי, מגיד שמצות ציצית שקולה כנגד כל המצות וכל הרגיל בה כאלו קיים כל המצות כולן: